

BSB00450, SEEDGUARD: Seed Guardians for Biodiversity, Agrobiodiversity, Ecosystem Services and Climate Adaptation

Activity 1.3. Trainings “Guardians of the Seeds”

Modul 2. Cercetare asupra CSC-urilor – funcții și operațiuni

Structura

Accent pe conservare

Comercializarea CSC-urilor și CSB-urilor

Combinarea conservării cu accesul și disponibilitatea

Extinderea activităților CSC-urilor și CSB-urilor

Suveranitatea semințelor

Accesul și partajarea beneficiilor fermierilor (ABS)

Colaborarea cu instituțiile guvernamentale, mediul academic și alți actori cheie – ingredient important al funcțiilor CSC-urilor și CSB-urilor

Cum contribuie CSB-urile la stabilirea drepturilor fermierilor definite de ITPGRFA

Conceptul de drepturi ale fermierilor

Cum sunt aceste drepturi, determinate în ITPGDFA FAO, implementate în întreaga lume?

Rezumat al rolului CSC-urilor și CSB-urilor în aplicarea ITPGRFA

Literatură

Aici, vom comenta aspecte generale ale modului în care CSC-urile și CSB-urile funcționează și ating sustenabilitatea. Vor fi acoperite principiile, abordări și mecanisme pentru protejarea semințelor tradiționale și de moștenire în CSC-uri, accesul la material semincer și împărțirea beneficiilor producătorilor și furnizorilor de semințe către CSC-uri pentru depozitare.

Aspectele funcționale și operaționale ale colecțiilor comunitare de semințe și ale băncilor comunitare de semințe prezintă un număr mare de variații în lume, în funcție de factorii sociali, economici, de mediu și culturali specifici din diferite țări și locuri.

Semințele de legume sunt, de obicei, regenerate în fiecare an. Practicile, însă, sunt diferite. Cel mai adesea, conform observațiilor noastre, acestea respectă agrobiodiversitatea și tradițiile culturale. În ultimele decenii, există o serie de exemple în care guvernele centrale sau băncile de gene, institutele sau ONG-urile cu accent special pe agrobiodiversitate, mediu și conservarea semințelor, sprijină financiar și organizațional CSC-urile și CSB-urile. Apoi, băncile comunitare de semințe pot fi dotate modern cu infrastructura fizică necesară. În Europa există, de asemenea, tendințe de a aborda resursele programelor UE, ceea ce, în cazul nostru, ar fi cea mai bună cale de urmat după finalizarea acestui proiect.

Sustenabilitatea CSC-urilor și CSB-urilor are câteva etape de bază. Iată câteva dintre cele cheie: dezvoltarea capacității pentru asigurarea eficienței managementului operațional și a planificării; finanțarea financiară pentru asigurarea bunei desfășurări a operațiunilor, fie prin autofinanțare, fie instituțională, fie bazată pe programe/proiecte, fie implicând mai multe forme; existența unui ecosistem de susținere - medii politice și juridice; sprijin social și infrastructură fizică.

Accent pus pe conservare

Cea mai importantă sarcină a CSC-urilor este de a conserva soiurile locale tradiționale de legume, de origine, pentru alimentație și agricultură. În paralel, CSC-urile și CSB-urile sunt conștiente că munca lor va preveni pierderea rapidă a soiurilor locale și va recupera diversitatea culturilor locale.

Pentru a putea determina factorii locali care contribuie la pierderea diversității soiurilor vechi de legume și a soiurilor locale și pentru a le prioritiza, CSC-urile și CSB-urile trebuie să îi analizeze și să îi formuleze.

Există un model social, care este adesea urmat: voi face ce fac vecinii mei, voi înceta să mai folosesc soiul local și voi cultiva soiul pe care îl cultivă ei. Ar putea exista o presiune instituțională prin promovarea subvenționată a soiurilor îmbunătățite și hibride, care neglijează pierderea soiurilor locale. Fermierii sunt tentați în mod natural să considere soiurile promovate modern ca o oportunitate de a-și crește producția și veniturile. Efectul recent, clar observat, al schimbărilor climatice asupra producției horticole, cu secetele și inundațiile prelungite, provoacă, de asemenea, pierderi drastice ale culturilor locale.

Un alt aspect este lipsa de cunoștințe și conștientizare a fermierilor cu privire la semnificația și valoarea generală a soiurilor locale, ca fundament al agrobiodiversității.

CSC-urile și CSB-urile se concentrează pe conservarea soiurilor locale la nivel de comunitate, în câmpurile și grădinile de acasă ale fermierilor. În mod normal, acestea încep cu înființarea unui depozit de semințe, gestionat colectiv de comunitate, ca rezervă la depozitarea individuală a semințelor din gospodăriile lor, cu soiurile preferate individual, în cantități mici. Această salvare ex situ a semințelor corespunde cu ceea ce fac băncile de gene naționale și internaționale, dar pentru o perioadă scurtă de timp - unul sau câțiva ani, în funcție de soiul de legume, în cazul semințelor horticole. Fermierii și grădinarii locali regenerează semințele în fiecare an, contribuind astfel la continuitatea ameliorării evolutive a plantelor și la adaptarea la schimbările climatice.

CSB; semintele grau vechi. Sursa: CHI, NordGen

Comercializarea CSC-urilor și CSB-urilor?

Multe CSC-uri și CSB-uri consideră accesul la și disponibilitatea semințelor din soiurile tradiționale vechi pentru alți fermieri și cultivatori de legume care le doresc ca o afacere pentru a genera venituri pentru modernizarea și îmbunătățirea activităților lor. În aceste cazuri, CSC-urile și CSB-urile încearcă să păstreze cantități de semințe și să le pună la dispoziția altor fermieri atunci când este nevoie. Acestea pot vinde semințele sau le pot împrumuta, solicitând returnarea cantității date cu un procent peste aceasta. Procedura ar trebui să facă parte din regulamentul stabilit de conducerea operațională a CSC-urilor și CSB-urilor. Principalul argument la vânzarea semințelor (la un preț competitiv) trebuie să fie serviciul, nu profitul, care este principalul motiv al producătorilor comerciali de semințe, cum ar fi Monsanto sau BASF etc. Cel mai adesea, pentru a reîncărca depozitele CSC-urilor și CSB-urilor, acestea împrumută semințele cu condiția ca cu 50-100% mai mult din cantitatea primită să fie returnată după recoltarea culturilor. În general, cele menționate mai sus țin de regulile stabilite de membrii CSC-urilor și respectate de aceștia.

Comercializarea soiurilor CSC și CSB este un scenariu sănătos care contribuie la creșterea accesului și a disponibilității soiurilor vechi și recent îmbunătățite. Activitățile comerciale sunt întreprinse

Pregătirea hranei din ingredientele din gradina, invatare in natura Sursa: CHI, NordGen

Există un exemplu, descris de cercetători în acest context (<https://libird.org/wp-content/uploads/2022/04/Community-Seed-Banks-in-Nepal.pdf>) pentru banca comunitară de semințe din Kachorwa, districtul Bara din Nepal, care a fost implicată în ameliorarea participativă a plantelor și a dezvoltat soiul de orez Kachorwa-4 prin încrucișarea unui soi local cu unul modern. Utilizarea acestui soi s-a răspândit acum dincolo de Bara, în zonele de cultivare a orezului Dang și Doti și în alte părți.

O altă abordare pentru punerea la dispoziție a semințelor pentru cei care economisesc semințe și grădinari este utilizată de biblioteca de semințe din Toronto, Canada. Aceasta se bazează pe principiul dorinței de a oferi o alternativă la semințele modificate genetic produse de marile corporații. Biblioteca de semințe obține semințe gratuit de la persoane fizice, companii de semințe și magazine de semințe și le distribuie cât mai multor persoane posibil, de asemenea, gratuit.

Pe lângă punerea la dispoziție a semințelor în modalitățile menționate mai sus, multe bănci comunitare de semințe promovează și schimburi informale prin intermediul târgurilor de semințe sau al diversității și al evenimentelor participative de schimb de semințe. Motto-ul acestor evenimente este de obicei „cu cât circulă mai multe semințe, cu atât mai bine”.

Combinarea conservării cu accesul și disponibilitatea

Majoritatea CSC-urilor și CSB-urilor efectuează în paralel conservarea, accesul și disponibilitatea semințelor locale tradiționale. Acestea organizează conservarea la fermă a unui număr mare de soiuri locale și oferă soiuri de înaltă calitate fermierilor prin vânzări, împrumuturi sau gratuit.

Producția de soiuri locale și depozitarea, curățarea, documentarea, ambalarea, distribuția și vânzarea semințelor sunt activități comune ale băncilor comunitare de semințe. În general, acestea acordă preferință soiurilor locale, dar unele includ și soiuri îmbunătățite preferate de fermieri, eliberate sau înregistrate de sistemul național. În Nepal, 15 bănci

comunitare de semințe au conservat 1195 de accesiuni de diverse specii de culturi și peste 5000 de fermieri utilizează semințe din aceste CSB-uri în fiecare an.

Native Seed/SEARCH din Statele Unite deține o colecție de 1900 de accesiuni de culturi domesticate și distribuie peste 50.000 de pachete de semințe de soiuri locale în fiecare an.

Combinarea conservării cu accesul și disponibilitatea, atunci când este bine gestionată, oferă CSC-urilor și CSB-urilor sustenabilitate pe termen lung.

Continuarea extinderii activităților CSC și CSB – prin combinarea conservării, accesului și disponibilității cu suveranitatea alimentară și a semințelor

CSC și CSB mature funcționează uneori dincolo de sfera conservării agrobiodiversității și de furnizarea de semințe comunităților de fermieri proprii și altora. Membrii CSC și CSB lucrează, de asemenea, la autorizarea comunităților, promovarea agriculturii ecologice, introducerea ameliorării participative a plantelor prin cooperative sau alte formate, stabilirea drepturilor fermierilor asupra semințelor și dezvoltarea unor mecanisme echitabile de partajare a beneficiilor la nivel comunitar care pot rezulta din utilizarea resurselor genetice, conform ITPGRFA și Protocolului de la Nagoya.

Suveranitatea semințelor

Suveranitatea semințelor este important de atins, deoarece duce la suveranitatea alimentară, adică la capacitatea cetățenilor de a menține controlul și proprietatea asupra producției alimentare locale, ceea ce reprezintă o abordare puternic orientată spre piață și contribuie la sustenabilitatea economică a comunității, în același timp contribuind la susținerea arobiodiversității bazate pe semințele locale. Tendința pozitivă și crescândă către alimentele locale, comparativ cu cele produse industrial de corporații și distribuite de marile lanțuri de magazine, trebuie utilizată cu înțelepciune.

Suveranitatea alimentară la nivel local oferă o perspectivă mai largă politicilor agricole și alimentare. Aceasta poate promova agricultura ecologică în rândul gospodăriilor agricole. Comunitățile pot stabili un mecanism pentru partajarea echitabilă a beneficiilor care pot rezulta din utilizarea resurselor genetice și pot împuternici fermierii să gestioneze biodiversitatea la nivel local, prin consolidarea mijloacelor de trai bazate pe biodiversitate.

Accesul fermierilor și împărțirea beneficiilor (ABS) Accesul fermierilor și împărțirea beneficiilor (ABS) sunt abordate în două documente internaționale, adoptate de majoritatea țărilor lumii - Convenția privind diversitatea biologică (CBD) și Protocolul de la

Nagoya, precum și Tratatul internațional privind resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură (ITPGRFA).

Aceste documente recunosc rolul comunităților indigene în conservarea resurselor genetice vegetale pentru agrobiodiversitate, securitate și echilibru alimentar și sustenabilitate. Implementarea practică a clauzelor documentelor menționate mai sus a părut, însă, a fi dificilă. Experiențele au dovedit că este dificil să se pună în aplicare drepturile fermierilor privind accesul la semințe, în ciuda ratificării Tratatului de către multe adunări naționale (Bulgaria - da, dar ce se întâmplă cu celelalte țări partenere ale proiectului?). Implementarea necesită o colaborare sistematică și eforturi consolidate ale unui număr de instituții guvernamentale centrale. În cazul Bulgariei, acestea sunt Ministerele Agriculturii și Mediului, Academia Agricolă, Institutul de Resurse Genetice Vegetale și Banca Națională de Gene. Organizațiile profesionale ale producătorilor agricoli, în special în horticultură, ONG-urile etc., trebuie să facă parte din inițiativele de brainstorming pentru rezolvarea problemelor legate de accesul la semințe și împărțirea echitabilă a beneficiilor pentru fermieri și producătorii de semințe.

Unul dintre motivele dificultăților în implementarea ITPGRFA și a Protocolului de la Nagoya este faptul că nu există măsuri prevăzute în aceste documente internaționale privind modul de aplicare a drepturilor fermierilor. Alte obstacole sunt ascunse în factori politici, juridici și birocratici la nivelul național al țărilor. Uneori este vorba despre o problemă de capacitate națională de implementare sau de costurile implicate. În orice caz, deocamdată, CSC-urile și CSB-urile sunt formatele care funcționează cel mai bine la nivel local pentru accesul la semințe și împărțirea beneficiilor din utilizarea acestora.

Colaborarea cu instituțiile guvernamentale, mediul academic și alți actori cheie – ingredient important al funcțiilor CSC-urilor și CSB-urilor

Operațiunile CSC-urilor și CSB-urilor sunt determinate de faptul că crearea lor este un proces de jos în sus, în care fermierii și grădinarii locali sunt principalii actori. Fermierii și grădinarii care decid să înființeze o colecție de semințe cred că viitorul securității alimentare nu depinde doar de băncile internaționale de semințe/gene, ci în mare măsură de măiestria fermierilor, care mențin zilnic diversitatea genetică (Vanaja Ramprasad și Amelia Clements, revista Farming Matters, 2016, BI). Aceștia sunt încrezători că accesul și partajarea semințelor pot lua diverse forme în comunitatea rurală, unde conservatorii de semințe pasionați și devotați pot îmbunătăți utilizarea semințelor vechi și le pot afirma autonomia.

Membrii CSC-urilor și CSB-urilor sunt pregătiți să își apere dreptul de a cultiva ceea ce doresc și să își asigure accesul la semințe, deoarece, așa cum declară ei înșiși: își doresc „semințe de Libertate, semințe de Suveranitate, semințe de Rezistență, semințe de Autoritate, semințe de Dreptate, semințe ale Trecutului, semințe de Cultură, semințe care DUREAZĂ” – așa cum scria pe un afiș de protest din Londra, în 2018.

Un factor critic pentru funcționarea cu succes a CSC-urilor este colaborarea fermierilor cu instituțiile guvernamentale și/sau cu amelioratorii profesioniști. Experiențele din unele țări (Scandinavia, Olanda și altele) demonstrează că CSC-urile și CSB-urile pot funcționa cu succes și cu sistemul formal multilateral ABS (acces și partajare a beneficiilor) în cadrul CBD (Convenției privind Diversitatea Biologică) și al Protocolului de la Nagoya, atunci când guvernele centrale au creat condiții pentru acest lucru.

Colaborarea cu lumea academică poate fi, de asemenea, benefică pentru fermieri. În China, fermierii beneficiază de colaborarea cu Academia de Științe și se bucură de o disponibilitate și un acces îmbunătățite la semințe de calitate. Aceștia câștigă venituri din producția și comercializarea semințelor, precum și din furnizarea de know-how științific și tehnic prin colaborarea cu companiile industriale de semințe.

Există, de asemenea, țări, de exemplu Olanda, unde statul a investit timp de decenii în ameliorarea soiurilor de cartofi și a încurajat relațiile fermierilor cu sectorul public și privat. Parteneriatul public-privat din Olanda a dovedit că poate da roade, atunci când este stabilit și gestionat în interesul tuturor părților implicate.

Colaborarea fermierilor este importantă pentru cultivatorii de familie, care nu au acces la semințe de calitate pentru culturi horticole. Accesul la diverse RPG este esențial și de importanță strategică pentru aceștia, deoarece le sporește rezistența la schimbările

climatică și la alte provocări. Din acest motiv, vechile soiuri de legume trebuie incluse în sistemul multilateral al ITPGRFA (Tratatul Internațional RPG), <https://www.fao.org/plant-treaty/areas-of-work/the-multilateral-system/annex1/en/>

Și producătorii industriali de semințe, care utilizează semințele salvate de CSB-uri, ar trebui să contribuie anual cu o plată fixă de împărțire a beneficiilor, de exemplu.

CSC-urile și CSB-urile locale, ca organizații comunitare, pot juca un rol principal în menținerea bogatei moșteniri bioculturale exprimate în soiurile locale prin mecanismele lor auto-organizate de acces și împărțire a beneficiilor, care pot fi extrem de eficiente pentru fermierii de familie. Guvernele trebuie să le sprijine și să le încorporeze în sistemele generale de securitate a semințelor, care permit fermierilor de familie să contribuie la suveranitatea alimentară și nutriție pe termen lung. Așa cum a făcut și guvernul brazilian, care a dezvoltat o politică privind băncile de semințe pentru a consolida băncile comunitare de semințe existente și le-a donat semințe ca stimulent pentru comunități de a înființa noi bănci de semințe. A avut loc o dezvoltare bazată pe coordonarea eforturilor rețelelor de fermieri, instituțiilor guvernamentale și mediului academic.

În acest fel, CSC-urile și CSB-urile au devenit gardieni eficienți ai biodiversității, contribuind în același timp la PGR-ul sistemului formal (în Bulgaria - semințe ale soiului local de ardei aproape dispărut, numit „Shablenski piper”, au fost produse și livrate băncii naționale de gene din Sadovo, districtul Plovdiv, Bulgaria).

În țările partenere ale proiectului, există încă zone în care fermierii de familie se pot activa pentru înființarea de CSC-uri sau CSB-uri care vizează conservarea soiurilor locale și utilizarea lor pe terenurile lor prin practici de agrobiodiversitate. Astfel, se asigură accesul și controlul asupra resurselor biologice locale, crescând în același timp reziliența și suveranitatea alimentară. Deținătorii de cunoștințe - în principal femeile - joacă încă un rol central, datorită expertizei și experienței lor în conservarea și îmbunătățirea soiurilor și semințelor. De asemenea, datorită rolului lor în păstrarea tradițiilor culturale, în special în prepararea alimentelor locale.

Cum contribuie CSB-urile la stabilirea drepturilor fermierilor definite de ITPGRFA

Problema este importantă din punctul de vedere al accesului fermierilor la resursele regenerabile de legume prin intermediul sistemului multilateral oficial. Se referă la modalitățile prin care va exista o consolidare în cadrul științei și al instituțiilor de reglementare pentru recunoașterea și sprijinirea CSC-urilor și a CSB-urilor la nivel național, regional și internațional.

De aceea, modul în care problema drepturilor fermierilor a apărut, s-a maturizat și a provocat discuții despre modul de implementare a drepturilor fermierilor în ceea ce privește accesul la materialul semințe a devenit centrală

Conceptul drepturilor fermierilor

Din punct de vedere istoric, conceptul drepturilor fermierilor a apărut ca o temă internațională datorită dezbaterilor ample ale experților Organizației pentru Alimentație și Agricultură (FAO) a Națiunilor Unite în 1979 cu privire la distribuția inegală a beneficiilor provenite din partajarea resurselor genetice vegetale.

Amelioratorii de plante și semințe dețin drepturi de proprietate intelectuală și generează venituri, în timp ce micii fermieri și comunitățile indigene care au furnizat inițial materialul genetic pentru a fi utilizat de aceștia nu obțin niciun avantaj din acest lucru.

Pentru a reacționa la această situație, FAO a publicat trei rezoluții pentru recunoașterea drepturilor amelioratorilor de plante și a fermierilor, simultan și în paralel. Drepturile fermierilor sunt declarate „atribuite Comunității Internaționale, ca administratori ai generațiilor prezente și viitoare de fermieri, în scopul asigurării beneficiilor depline ale fermierilor și sprijinirii continuării contribuțiilor lor” (Rezoluția 5/89). În această perspectivă, drepturile fermierilor devin drepturi colective, aparținând comunității, în timp ce drepturile amelioratorilor sunt individuale.

Cele trei rezoluții ale FAO au stabilit fundamentul Tratatului Internațional FAO privind Resursele Fitogenetice pentru Alimentație și Agricultură (ITPGRFA).

ITPGRFA se concentrează pe drepturile fermierilor la nivel național. Acolo, așa cum sunt definite în articolele 9.2 (a) - (c) și 9.3 din ITPGRFA, fermierii au dreptul:

- să păstreze, să utilizeze, să schimbe și să vândă semințele și materialul de înmulțire păstrate în fermă;
- să protejeze cunoștințele tradiționale relevante pentru resursele fitogenetice pentru alimentație și agricultură;
- să beneficieze de o parte echitabilă din beneficiile care decurg din utilizarea resurselor fitogenetice;
- să participe la deciziile luate la nivel național privind aspecte legate de conservarea și utilizarea durabilă (în cazul nostru) a resurselor fitogenetice.

Drepturile de mai sus se referă direct la principalele funcții ale CSC-urilor și CSB-urilor.

Cum sunt implementate aceste drepturi în întreaga lume, stabilite în ITPGDFA al FAO?

Biodiversity International a organizat un atelier internațional de trei zile în noiembrie 2015 pentru a analiza și a consemna diferitele abordări privind modul în care CSB-urile din întreaga lume implementează drepturile fermierilor. Participanți din organizații internaționale și naționale, guvernamentale și neguvernamentale de cercetare și dezvoltare, care se ocupă de problemele CSB-urilor, au prezentat 16 studii de caz. Aceștia au furnizat documentație privind activitățile, realizările și provocările CSB-urilor, pe baza interviurilor cu membrii CSB, a observațiilor de teren și a publicațiilor. Studiile de caz au descris modalitățile prin care CSB-urile contribuie la implementarea eficientă a drepturilor fermierilor, stabilite în ITPGRFA.

Descrierile cazurilor au arătat variații mari în modul în care CSB-urile implementează drepturile fermierilor, în funcție de mediul în care acționează și de circumstanțele locale, determinate de istoric, funcții, dimensiunea și amploarea operațiunilor, guvernanta și management, precum și de asistența primită, mediul politic și juridic.

Reziliența pe termen lung a CSB-urilor s-a dovedit a fi puternic corelată cu condițiile politice și socio-economice naționale, reglementarea practicilor agricole, biodiversitate și dezvoltare rurală.

Rolul organizațiilor societății civile a fost crucial în unele cazuri, la fel ca și disponibilitatea finanțării și a sprijinului din partea organizațiilor internaționale de dezvoltare și cercetare.

În funcție de nivelul de asistență (sau lipsa asistenței) acordate CSB-urilor și CSB-urilor de către guvern și instituțiile conexe, de exemplu băncile de gene, societatea civilă etc., într-o anumită țară, gama de funcții și capacitatea de a exprima drepturile fermierilor este diferită. Totuși, chiar dacă nu sunt asistate corespunzător, CSB-urile și CSB-urile pot pune problemele pe masa politicianilor și a factorilor de decizie și pot iniția măsuri practice pentru ca guvernele să pună în aplicare drepturile fermierilor.

În multe țări, activitățile OSC-urilor pot depăși postulatele ITPGRFA privind drepturile fermierilor și pot include securitatea semințelor și a alimentelor, ecologia și comportamentul responsabil.

Deși ITPGRFA stabilește drepturile fermierilor, aceasta nu abordează obstacolele cu care se confruntă aceștia, de exemplu, dificultățile de recunoaștere de către sistemul oficial și restricțiile privind vânzarea semințelor. Ambalarea și etichetarea semințelor pentru vânzare, domeniul geografic de aplicare permis pentru vânzarea semințelor etc. nu sunt interpretate la fel de bine.

Este poate timpul să ridicăm toate restricțiile privind drepturile fermierilor de a produce și vinde semințe! (o opinie a autorului) și să îi sprijinim pe deplin la nivel național, ca purtători ai viitorului - hrana, sănătatea și agrobiodiversitatea noastră. O astfel de politică va revigora agroeconomia pentru a lucra la autosusținerea societății (așa cum prevede strategia pe termen lung a Norvegiei pentru autosuficiența în legume și fructe), va duce la aprovizionarea cu produse agricole locale și va reduce importurile. De asemenea, va contribui la menținerea productivității și a securității alimentare în comunitățile locale.

Sau, cel puțin, să permită fermierilor să răspândească și să promoveze semințele protejate pe care le-au colectat de pe câmpurile și grădinile lor și să le schimbe cu alții. În China, legea revizuită a semințelor din 2015 și legea privind protecția soiurilor de plante, bazate pe Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante (1978), permit fermierilor să păstreze și să vândă sau să schimbe propriile semințe, inclusiv soiurile protejate, dar locul de desfășurare a acestor vânzări și schimburi este limitat la târgurile rurale locale.

O funcție foarte importantă a CSC-urilor și CSB-urilor este de a proteja cunoștințele tradiționale despre cultivarea soiurilor locale vechi și despre modul în care s-a realizat conservarea semințelor de-a lungul timpului. CSB-urile și CSC-urile trebuie să includă această funcție în activitățile lor. Această funcție trebuie să facă parte din acordurile cu membrii CSC-urilor și CSB-urilor.

Operațiunile trebuie să acopere protejarea și promovarea cunoștințelor tradiționale. Guvernele trebuie să elaboreze măsuri la nivel național pentru a respecta, proteja și promova cunoștințele tradiționale relevante pentru resursele genetice vegetale și sistemele de semințe ale fermierilor și să recunoască validitatea sistemelor de semințe ale fermierilor. Cercetătorii (Vernooy, Shrestha și Sthapit Citation 2015) dau exemplul strategiei și viziunii naționale privind biodiversitatea din Vietnam, care include un mecanism de gestionare a accesului la PGR, partajarea beneficiilor și protejarea cunoștințelor tradiționale.

CSC-urile și CSB-urile pot atrage profesioniști care să le ajute să înregistreze în mod corespunzător diversitatea locală a semințelor, pentru a ajuta comunitățile agricole să își protejeze cunoștințele tradiționale și să recunoască valoarea și utilitatea acestora.

Un alt exemplu de drepturi ale fermierilor, exercitate de CSC-uri și CSB-uri, este obținerea consimțământului prealabil în cunoștință de cauză din partea guvernului pentru a obține acces la resursele genetice vegetale, cu cerințe acceptabile pentru furnizarea documentelor. Este nevoie de o muncă serioasă la nivel guvernamental pentru implementarea sistemului multilateral de acces și partajare a beneficiilor al ITPGRFA și a Protocolului de la Nagoya al CBD-ului, pentru a oferi consimțământul prealabil în cunoștință de cauză și a-l transforma într-o cerință legală.

Există variații uriașe ale partajării directe a beneficiilor pentru fermierii membri ai CSC-urilor și CSB-urilor, cum ar fi utilizarea materialelor din participarea la cercetarea participativă pentru selecția soiurilor, accesul îmbunătățit la resursele genetice fitogenetice și cunoștințe și un acces mai bun la resursele genetice și cunoștințele conexe pentru fermierii din băncile naționale de gene și institutele de cercetare de teren.

Este posibil ca politicile naționale în domeniul agriculturii și biodiversității (ale Ministerului Agriculturii și Ministerului Biodiversității) să includă proceduri pentru partajarea echitabilă

a beneficiilor de către membrii CSC și CSB, corespunzătoare strategiei globale pentru biodiversitate și cadrului juridic național de implementare. Acestea acoperă, de exemplu:

- distribuția justă și echitabilă a beneficiilor sociale, de mediu și economice derivate din utilizarea elementelor și resurselor biochimice și genetice ale biodiversității pentru toate sectoarele societății, cu o atenție specială acordată comunităților locale și populațiilor indigene.

- Certificarea semințelor de soiuri vechi de legume pentru vânzarea locală/regională/națională (?).

Este extrem de dificil pentru micii fermieri să își aplice drepturile așa cum sunt definite în ITPGRFA, deoarece aceștia sunt cel mai adesea neglijați și nu sunt invitați să participe atunci când se discută mecanisme la nivel național și se iau decizii. De aceea, este recomandabil ca membrii CSC-urilor și CSB-urilor și comunitatea locală să construiască o rețea de susținători și să lucreze constant la un ecosistem care să acționeze în interesul lor și să insiste să audă vocea micilor fermieri. ONG-urile pot fi foarte suportive, deoarece au cunoștințe despre cum să organizeze campanii publice.

În concluzie, funcțiile CSC-urilor și CSB-urilor trebuie să acopere participarea la luarea deciziilor, accesul la tehnologie, resurse naturale pentru agricultură, finanțare și piețe, crearea unui mediu instituțional favorabil pentru a-i sprijini și pentru a dezvolta capacitățile membrilor.

Rezumat al rolului CSC-urilor și CSB-urilor în aplicarea ITPGRFA Având în vedere practicile de până acum privind accesul fermierilor și partajarea beneficiilor, concluzia ar fi că acesta este un proces destul de dependent de ambele părți, complex și complicat, în care sunt implicate instituțiile naționale (reglementări), societatea civilă, guvernele regionale și locale și producătorii agricoli locali. În special micii producători agricoli și fermierii de familie trebuie să aibă oportunitatea de a-și exprima dificultățile și de a insista asupra rezolvării acestora. Practicile au arătat (Bulgaria, Norvegia etc.) că succesul unui sistem oficial ABS (acces și partajare a beneficiilor) nu depinde doar de mecanisme eficiente la nivel central, ci și de învățarea și sprijinirea CSC-urilor și CSB-urilor la nivel local sau regional.

Desigur, fermierii și membrii băncilor comunitare de semințe pot lucra în felul lor propriu, bazându-se pe propriul acces și partajarea beneficiilor. Însă, colaborarea cu mediul academic și instituțiile guvernamentale poate contribui mult la atingerea obiectivelor și a rezultatelor finale și la consolidarea inițiativelor locale prin politici și mecanisme adecvate.

Funcționarea autonomă a CSC-urilor și CSB-urilor în asigurarea accesului la semințe și a partajării beneficiilor pentru fermierii locali (de familie), cultivatorii amatori etc., a moștenirii tradiționale în horticultură - soiuri locale și varietăți locale de legume - contribuie la susținerea agrobiodiversității locale.

Inițiativele și acțiunile de conservare a semințelor, alături de CSC-uri și CSB-uri, pot lua forma unor rețele de semințe sau a mișcărilor pentru agroecologie/biodiversitate. Aceste formate la nivel local, național/internațional pot deveni foarte puternice pentru a poziționa

fermierii ca custozii mondiali ai resurselor genetice. Acest lucru va fi foarte util și pentru sistemul „formal” ABS și îi va determina să colaboreze mai mult cu fermierii de familie.

Încă o dată - pe baza experiențelor cunoscute și a analizei relevanței lor, se poate concluziona că CSC-urile și CSB-urile pot fi o platformă eficientă pentru realizarea drepturilor fermierilor, așa cum sunt definite de ITPGRFA.

Gradul și profunzimea vor depinde de contextul național. Trebuie să fim realiști: realizările nu vor veni imediat. Este nevoie de timp și efort pentru a construi un CSB, a obține recunoaștere legală, a obține sprijin tehnic și financiar, a intra în legătură cu alți fermieri și a stabili relații de sprijin cu actorii și factorii cheie.

Însă, integrarea CSC-urilor și CSB-urilor în politicile naționale este absolut necesară pentru țările care au ratificat ITPGRFA și au declarat oficial că sunt pregătite să implementeze drepturile fermierilor.

Căutarea și revizuirea constantă a bunelor practici în materie de CSC-uri și CSB-uri poate inspira instituțiile naționale să creeze politici, un mediu juridic și măsuri practice care să ofere sprijin financiar, organizațional și tehnic fermierilor horticoli.

Numeroasele funcții pe care le îndeplinesc CSB-urile din întreaga lume – conservarea, schimbul, ameliorarea culturilor, producția și comercializarea semințelor, precum și servirea drept platformă pentru capacitatea fermierilor, demonstrează utilitatea lor pentru protejarea biodiversității agricole și partajarea beneficiilor derivate din utilizarea acestora.

Operațiunile CSC-urilor și CSB-urilor contribuie la securitatea alimentară, siguranța alimentară și veniturile comunităților agricole. Trebuie recunoscut faptul că aceste formate produc cunoștințe autentice credibile, valoroase pentru sustenabilitatea lumii noastre.

Bibliografie

1. Akther, F. 2015. Nayakrishi Andolon: Farmers Movement for Biodiversity Conservation and Food Sovereignty. Dhaka: Unnayan Bikalper Nitinirdharoni Gobeshona (UBINIG). Accessed 1 May 2019. <http://ubinig.org/index.php/home/showArticle/81/english/Farida-Akhter/Nayakrishi-Andolon-Farmers-movement-for-biodiversity-conservation-and-food-sovereignty>
2. Andersen, R. 2016. "Farmers' Rights. Evolution of the International Policy Debate and National Implementation." In Farmers' Crop Varieties and Farmers' Rights: Challenges in Taxonomy and Law, edited by M. Halewood, 129–151. London: Earthscan.
3. Chaves Posada, J. 2015. Capacity Building Material for the Realization of Farmers' Rights in Malawi. Rome: Global Forum on Agricultural Research (GFAR). Accessed 1 May 2019. www.gfar.net/documents/capacity-building-material-realization-farmers-rights-malawi.
4. Development Fund. 2011. Banking for the Future: Savings, Security and Seeds. Oslo: Development Fund. Accessed 1 May 2019. www.utviklingsfondet.no/files/uf/documents/Rapporter/Banking_for_the_future.pdf
5. Esquinas-Alcázar, J. 1996. "The Realisation of Farmers' Rights." In Agrobiodiversity and Farmers' Rights, edited by M. S. Swaminathan, 2–25. New Delhi: Konark.

6. Koffi, K.E. 2015. “Agricultural Simplified Cooperative Society Man-Eyo of Yapi-Kouamékro (SCOOPSAMY): Case Study of a Community Seedbank.” Paper prepared for the workshop on community seed banks and farmers’ rights, 25–27 November, New Delhi, India.
7. Moore, G., and W. Tymowski. 2005. Explanatory Guide to the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture. Gland: IUCN.
8. Mushita, A., P. Kasasa, and H. Mbozi. 2015. “Zimbabwe: The Experience of the Community Technology Development Trust.” In *Community Seed Banks: Origins, Evolution and Prospects*, edited by R. Vernooy, P. Shrestha, and B. Sthapit, 230–236. London: Earthscan.
9. Ramanna, A. 2006. *The Farmers’ Rights Project — Background Study 4: Farmers’ Rights in India - a Case Study (Report 6/2006)*. Lysaker: Fridtjof Nansens Institute. Accessed 1 May 2019. www.fni.no/publications/the-farmers-rights-project-background-study-4-farmers-rights-in-india-a-case-study-article762-290.html
10. Sabran, M., and S.I. Batta Torheim, eds. 2016. “The Global Consultation of Farmers’ Rights 2016. Summary of Presentations and Discussions. 27-30 September, Bali, Indonesia.” Rome: FAO. Accessed 1 May 2019. www.fao.org/3/a-bs767e.pdf
11. Secretariat of the ITPGRFA. 2018. *First Meeting of the Ad Hoc Technical Working Group on Farmers’ Rights*. Rome: FAO. Accessed 24 April 2019. www.fao.org/plant-treaty/meetings/meetings-detail/en/c/1099122
12. Sobhan, M. A., J. A. Jony, R. I. Chunnu, and F. K. Liza. 2015. “Bangladesh: the Mamudpur Nayakrishi Seed Hut.” In *Community Seed Banks: Origins, Evolution and Prospects*, edited by R. Vernooy, P. Shrestha, and B. Sthapit, 63–68. London: Earthscan.

13. UBINIG. 2018. Bangladesh: The Importance of Farmers' Seed Systems and the Roles of Community Seed Wealth Centers. Dhaka: Unnayan Bikalper Nitinirdharoni Gobeshona (UBINIG). Accessed 1 May 2019. <https://cgspace.cgiar.org/handle/10568/97159>

14. van Etten, J. 2011. "Crowdsourcing Crop Improvement in Sub-Saharan Africa: A Proposal for a Scalable and Inclusive Approach to Food Security." IDS Bulletin 42: 102–110. doi: 10.1111/j.1759-5436.2011.00240.x

15. Vernooy, R., P. Shrestha, and B. Sthapit, eds. 2015. Community Seed Banks: Origins, Evolution and Prospects. London: Earthscan.

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT Black Sea Basin

The document is prepared by LP – UBBSLA and translated into Romanian language by AGP in the frame of BSB00450 SEEDGUARD: Seed Guardians for Biodiversity, Agrobiodiversity, Ecosystem Services and Climate Adaptation

The responsibility for the content of this material is that of the author. The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union. Reproduction is authorized, provided the source is acknowledged, and any changes are indicated.

